

Bartol Kašić: 450 godina između njega i nas

Bartol Kašić, autor prve hrvatske gramatike, zadužio nas je postavivši temelj standardizacije hrvatskoga jezika. U povodu 450. obljetnice njegovoga rođenja učenici sedmoga razreda Osnovne škole Cvjetno naselje, pod mentorstvom stručne suradnice knjižničarke Tanje Konforte i učiteljice hrvatskoga jezika Josipe Kvasine Rimac, upoznali su se s njegovim životom i djelom.

Portret Bartola Kašića nacrtala je učenica Tori Igrec.

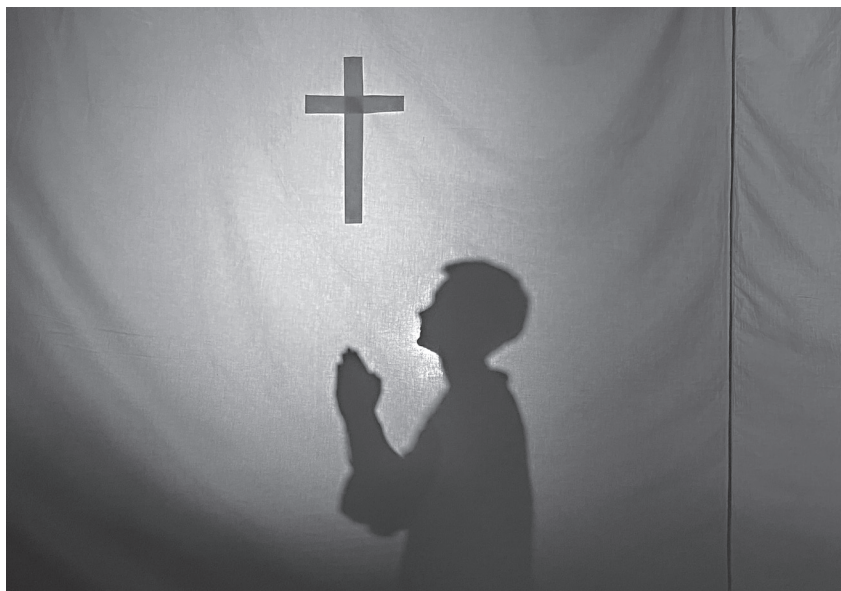
Film

Kako bi u tome uspjeli i premostili višestoljetni kulturni jaz, učenici su istraživali njegov život (*Autobiografija isusovca Bartola Kašića*. Školska knjiga. Zagreb. 2006.), a zatim – obuli njegove cipele. Prikupljene podatke iskoristili su u scenariju za predstavu u tehnici kazališta sjena, koja je potom snimljena i montirana u kratkometražni učenički film *Od malog Bartola do velikana*.

Na taj su način povezali životnu priču isusovca i jezikoslovca s prijelaza 16. u 17. stoljeće s tehnologijom i kulturom 21. stoljeća. Zahvaljujući dotadašnjemu čitateljskom i gledateljskom iskustvu, učenicima je zadatak bio bliži nego što se očekivalo, a osobito su uživali snimajući prizore jahanja, oluje na moru i preodijevanja u naoružane trgovce. Cilj filma bio je prikazati presjek života Bartola Kašića, uključujući njegova putovanja, svećenički put i najvažniji jezikoslovni rad – onaj na gramatici *Osnove ilirskoga jezika u dvije knjige* iz 1604. godine.

* Josipa Kvasina Rimac učiteljica je hrvatskoga jezika, a Tanja Konforta stručna je suradnica knjižničarka u Osnovnoj školi Cvjetno naselje.

U snimanju filma sudjelovalo je trinaestero učenika, glumaca, scenarista i rekvizitera, a uloga naratora pripala je učenici Uni Skendžić. Glavne uloge utjelovili su učenici Lukas Rajh, Niko Čučević, Ante Tibon Hrepić te Nora i Fran Mršić.

prizor iz filma

učenici na snimanju filma

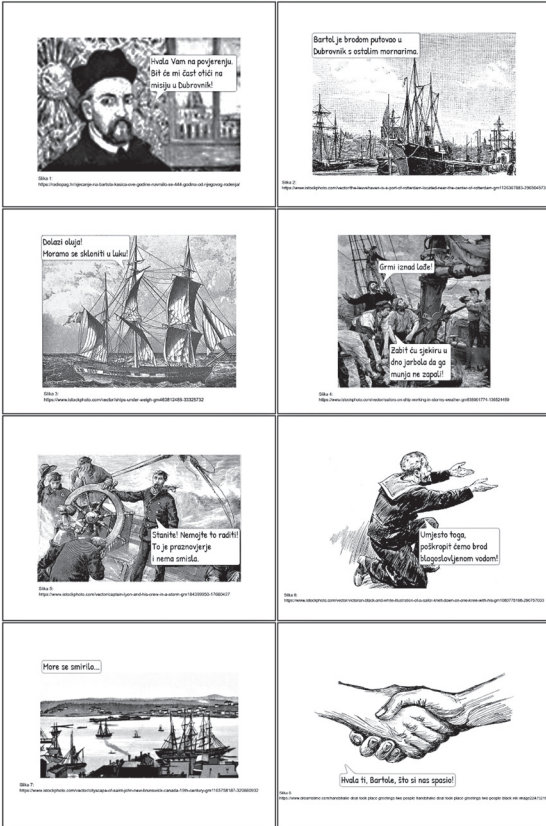
Strip

Da bi se i ostali učenici generacije upoznali i povezali sa životom i djelom Bartola Kašića i lakše ga smjestili u vremenski kontekst, sljedeća je etapa bila izrada stripa. Učenicima su ponuđene crtice iz Kašićeva života, primjerice *Haljina pepeljaste boje*, *Oluja i praznovjerje*, *Prerušeni trgovac*, *Oblak i vještica*... Njihov je zadatak bio izabrati jednu i iz pripovjednoga je medija pretvoriti u strip. Najprije su napisali scenarij i osmislili kako će izgledati pojedini kadar, a potom i izradili svoju tablu stripa.

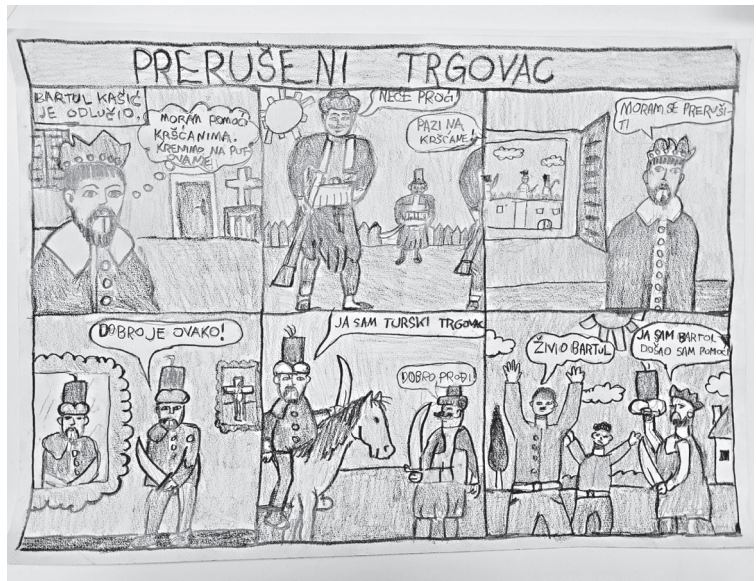

stripovi
Ive Banović,
Sofije Gregurić
i Ivora Kutnjaka
(na sljedećoj stranici)
izrađeni u digitalnim alatima

Dio učenika odlučio se za crtanje klasičnom metodom – papir, olovka i bojice, no drugi je dio bio skloniji digitalnim alatima za izradu stripa.

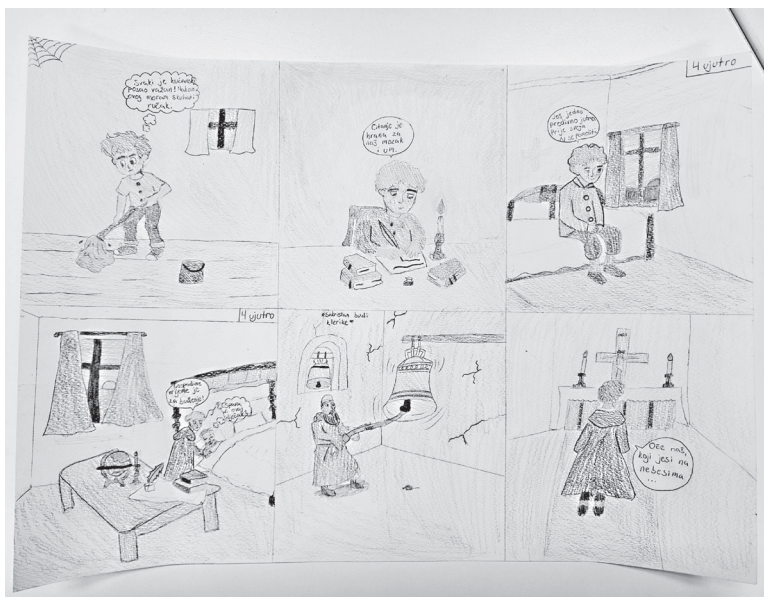
strip
Ante Tibona Hrepića

Igra

Više nije novost da na nastavi različitih predmeta učenici često rješavaju digitalne zadatke i veseli ih kad im se nastavni sadržaji približavaju digitalnim igrama, međutim rijetko ih sami stvaraju. Projekt o Bartolu Kašiću bio je prigoda da se okušaju upravo u stvaranju zabavnoga i interaktivnoga digitalnog sadržaja u cilju približavanja povijesnih, zahtjevnijih i često teško shvatljivih tema učenicima suvremenoga doba. Pri izradi učenici su imali potpunu slobodu – samostalno su odabirali alat (npr. *Genially*, *Educaplay*, *Wordwall*, *Puzzle*) u kojemu će izrađivati igru, vrstu igre te dio ili dijelove Kašićeva života koji će biti obuhvaćeni igrom. Taj se zadatak pokazao

stripovi
Arje Dabetić
i Petre Antunović

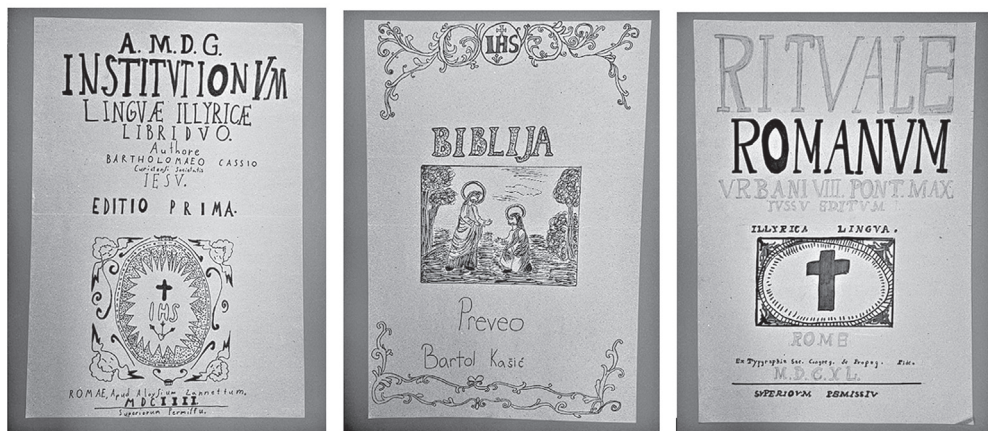
igre
Froggy Jumps,
 osmosmjerka
 i *Bartopolly*

najzahtjevnijim, ali uz vodstvo, stalno praćenje, konzultacije i savjete za unapređenje uspjeli su svladati i taj izazov.

Igrokaz

Iako su predano radili na svim zadacima tijekom projekta, pokazalo se da je učenicima gluma omiljena aktivnost. Voditeljice projekta iskoristile su njihovo zanimanje i darovitost kako bi glumom predstavile Kašićevu ostavštinu, ono najvrednije što ga i danas čini živim – njegove knjige. Početna zamisao bila je da Kašićeve, uvjetno rečeno, najvažnije knjige same sebe predstavljaju, ali ostvarenje igrokaza nije moglo zaobići lik samoga Bartola, kojega je, kao i u kratkometražnome filmu, utjelovio učenik Lukas Rajh. Temelj scenarija gradio se na enciklopedijskim činjenicama o gramatici *Osnove ilirskoga jezika u dvije knjige*, prijevodu *Biblije* i *Ritualu rimskome* te autobiografskim podacima o životu Bartola Kašića, no poneki su dijelovi izmaštani i osmišljeni kako bi djela dobila ljudski karakter i ostvarila komunikaciju sa svojim autorom, ali i publikom.

Projekt *Bartol Kašić – 450 godina među nama* proveden je tijekom rujna i listopada šk. god. 2025./2026., a kratkometražni film *Od malog Bartola do velikana* i igrokaz *Knjige i ja* prikazani su u Gradskoj knjižnici grada Zagreba 4. studenoga 2025. na otvaranju manifestacije *Dani Bartola Kašića* i njezina glavnoga dijela – *Znanstvenoga kolokvija u povodu 450. obljetnice rođenja Bartola Kašića* u organizaciji Instituta za hrvatski jezik,

Naslovnicu priručnika *Osnove ilirskoga jezika u dvije knjige* nacrtala je učenica Tori Igrec, *Biblije* Petra Antunović, a *Rituala rimskog* Tamara Plavljanin.

Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskoga filološkog društva. Film je bio prikazan i u sklopu popularno-znanstvenih aktivnosti koje su se 7. studenoga 2025. održale u Pagu, Kašićevu rodnome gradu, u organizaciji Instituta za hrvatski jezik, Grada Paga i Matice hrvatske Pag.

Provedbom projekta o Bartolu Kašiću učenici su se upoznali s počecima standardizacije hrvatskoga jezika i dobili uvid u njegov jezikoslovni i prevoditeljski utjecaj na jezik kakav danas poznaju. Suvremenim metodama i tehnikama poučavanja projekt je probudio zanimanje učenika za stare hrvatske jezikoslovce i prve prevoditelje te ih potaknuo na zapažanja o razvoju jezika i promjenama u jezičnim priručnicima tijekom povijesti te tako uspješno uspostavio vezu između 17. i 21. stoljeća.

